

listi avstrijskih popisov kot arhivski viri in njihov pomen«. Okrugli stol pratila je i prof. dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, sudjelujući u raspravi o pojedinim pitanjima.

Okruglim stolom »150. obljetnica prvog modernog popisa stanovništva 1857.« pokušalo se na razini Hrvatske kao cjeline, imajući uvijek na umu različite ambijente unutar nje i šire euromediteransko civilizacijsko okružje, valorizirati različite političke, gospodarske, društvene, kulturne i druge aspekte i problemske slojeve popisa stanovništva 1857., njegova konteksta i značenja te niza srodnih pitanja, povezanih s tom temom i trajno otvorenih za sve vrste intelektualnih pregnuća. Rasterom elaboriranih tema na okruglom stolu učinjen je potreban korak dalje u spoznajnom produbljivanju naznačenoga tematskog kompleksa, a ostvareni diskurs koristan je i kao svojevrsni poticaj za osmišljavanje obrazaca budućih sličnih znanstvenih nastojanja.

Željko Holjevac

Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem »RAZVOJ, IDENTITET, OKOLIŠ - MEĐUREGIONALNI ASPEKTI«, Križevci, 26. travnja 2008.

Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem, pod nazivom »*Razvoj, identitet i okoliš - međuregionalni aspekti*«, održan je 26. travnja 2008. godine u prostorijama ratarne Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima.

Suorganizatori skupa bili su Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju iz Zagreba, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Grad Križevci i PORA - razvojna agencija Podravine i Prigorja iz Koprivnice. Skup su pozdravili dr. sc Vinko Pintić, dekan Učilišta, i Branka Špoljar, zamjenica gradonačelnika, a u ime organizacijskog odbora mr. sc. Silvije Jerčinović i dr. sc Hrvoje Petrić, predsjednik Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju.

Skup je bio podijeljen u tri tematske cjeline: povijesni, okolišni i razvojni aspekti. Prvu cjelinu otvorio je dr. sc. Hrvoje Petrić iz Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu izlaganjem na temu »*Kalnik - ekohistorija planine na dodiru panonskog i alpskog svijeta*«. U tom je radu dan prikaz međuodnosa čovjeka i okoliša na granici habsburškog i osmanskog imperijalnog sustava u ranom novom vijeku. Za primjer je naveden pogranični prostor planine Kalnik. U ovoj »studiji slučaja« može se vidjeti primjer odnosa čovjeka i okoliša na pograničnom području u ranom novom vijeku. Kronološko je težište na razdoblju 16. i 17. stoljeća kada je taj prostor bio pogranični i s habsburške i s osmanske strane. Također je moguće uočiti kako je pograničnost utjecala na ljude i okoliš.

Ranko Pavleš iz Koprivnice prikazao je odnos granica u blizini Koprivničko-križevačke županije i utjecaje koji su preko njih djelovali na stanovništvo u srednjem i ranom novom vijeku. Uzete su u obzir državne, ali i etničke granice. U prvom dijelu rada je riječ o promjenama granica od doseljenja Slavena do 1526. godine. U drugom dijelu rada obrađen je novi odnos prema granicama, nastao širenjem Osmanskog Carstva početkom novog vijeka,

ali i uklapanjem hrvatskih i mađarskih zemalja u državu Habsburga. Područje Koprivničko-križevačke županije u 16. i 17. stoljeću te u odnosu na granicu prema Osmanskom Carstvu dosad je dobro obrađeno, a ovaj rad upućuje na potrebu da se u istraživanje uključe i ranija razdoblja i druge granice te da se također uzmu u obzir etničke granice. Prostor je zanimljiv za proučavanje nastanka narodnog i osobnog identiteta zbog složenosti utjecaja kojima je bio izložen.

Zdenko Balog iz Križevaca bavi se posebnim aspektima toponomastike u kontekstu pomoćnih povijesnih znanosti. Svojim radom autor promovira i koristi aspekte toponomastike po kojima ona ima neporecive prerogative pomoćne povijesne znanosti, koja povjesničaru otvara značajne i dosad manje korištene prostore i podatke rubnih područja u kojima vlada manjak primarnih pisanih izvora. Obradivano je područje srednjovjekovne Križevačke županije te ponešto Zagrebačke i Varaždinske županije, na primjerima izabranih toponima iz dvije grupe: nazivi voda, poglavito rijeka (hidronimi), te toponimi proizašli iz imena drveća i biljaka općenito.

O bolestima i ljudima govorio je Željko Karaula iz Bjelovara u radu »Bolesti i ljudi - vječni suparnici - zdravstvo na području podžupanija bjelovarske i križevačke 1877. - 1890.«. Autor u ovom radu opisuje zdravstvene prilike na hrvatskom selu te u gradovima Bjelovaru i Križevcima i okolici u razdoblju od 1877. do 1890. godine prema izvještajima Liječničkog vjesnika te još nekih izvora i literature. U radu se pokazuju problemi ustrojavanja modernog zdravstva, bolničkog liječenja i liječničke skrbi na tom području te se prikazuju statističke tablice oboljelih od raznih bolesti u to vrijeme, u kojima se vidi velik broj umrlih među pučanstvom, posebno djecom.

Jasmina Smolčić iz Veleučilišta u Požegi bavi se proučavanjem odnosa arhivističke teorije i prakse s jedne te pravne teorije s druge strane u radu »Regionalni razvoj arhivskih knjiga kroz povijest«. Prema posljednjim dostupnim podacima iz 2006. godine, autorica je utvrdila ukupnu količinu arhivske građe u Republici Hrvatskoj, i to 93.914 d/m (dužnih metara). Daljnjom analizom izdvojila je količine arhivske građe u državnim područnim arhivima u gradovima sjeveroistočne Hrvatske: Bjelovaru (2620 d/m), Karlovcu (2744 d/m), Osijeku (6802 d/m), Sisku (1635 d/m), Slavonskom Brodu (3191 d/m), Varaždinu (10.486 d/m) i Zagrebu (11.350 d/m).

Mario Kolar iz Molva u radu »Odnos identiteta i okoliša u kajkavskom pjesništvu Frana Galovića« postavlja vrlo važna pitanja o konstituiranju identiteta s obzirom na okoliš u vrijeme osjetnog razvoja hrvatske građanske kulture s početka 20. stoljeća kroz pjesništvo Frana Galovića. U uvodnom dijelu rada ukratko su prikazani različiti teorijski pristupi pojmu identiteta u književnoj znanosti u 20. stoljeću, od psihoanalitičkih teorija s početka stoljeća (Freud, Lacan) do poststrukturalističkih teorija (Derrida, Butler, Hall) s kraja stoljeća, kako bi se preciziralo u kojem će se smislu poimati identitet. Iako je povratak Galovićeva lirskog subjekta u zavičaj motiviran pokušajem pronalaska izgubljenog identiteta, ta potraga, suprotno očekivanjima i tradiciji zavičajno-dijalektalne književnosti, završava neuspjehom. Osjećaj gubitka svakog identiteta do kojega dolazi Galovićev lirski subjekt radikalizirana je pozicija modernoga hrvatskog intelektualca/umjetnika s početka 20. stoljeća. U tome je

moguće pronaći i korelative s Galovićevom privatnom biografijom, što je također naznačeno u ovom radu.

Ivan Peklić iz Križevaca u radu »Kalnička vinarska zadruga« nastoji obraditi povijest Kalničke vinarske zadruge od njezina osnutka 1936. do njezina pripojenja Poljoprivrednoj zadruzi Kalnik 1959. godine. Autor navodi glavne sudionike te zadruge, a to je prije svega Upravni odbor koji je rukovodio radom Zadruga. U radu je prikazan i razvitak gradnje u smislu sve veće proizvodnje vina. Također je prikazana povijest gradnje podruma na Kalniku, kao i nabava opreme potrebne za proizvodnju vina.

Ivan Zvijerac iz Torčeca analizira ulogu mlinarstva u povijesnom razvoju sela Torčec. Taj rad je usmjeren na interdisciplinarni pristup, temeljen primarno na povijesti okoliša (ekohistoriji) i ruralnoj povijesti pograničnog područja, s posebnom pozornošću usmjerenom na selo Torčec.

Druga cjelina, koja je obuhvaćala okolišne aspekte, otvorena je izlaganjem rada »Razvojni put ekologije - od agrarnog društva do suvremenog pojma« Mirele Mezak Stastny i Barbare Pisker s Veleučilišta u Požegi. Autorice opisuju razne pristupe pojmovima ekologije i okoliša, proučavaju razvojni put od agrarnog društva do suvremenog poimanja, opisuju ekološku svijest i ekološku odgovornost tijekom povijesti te utvrđuju zakonitosti o njihovoj međuovisnosti s obzirom na stupanj privrednog i društvenog razvitka s jedne te stupanj ugroženosti čovjekove prirodne sredine s druge strane.

Sandra Kantar, Marijana Ivanek Martinčić i Zvezdana Augustinović s Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima te Judit Bodis i Peter Szeglet s Poljoprivrednog fakulteta Georgikon u Keszthelyju u Mađarskoj radom »Mura - čovjek - priroda« dali su pregled Interreg III A projekta suradnje pod naslovom »Mura - čovjek - priroda« u kojemu su sudjelovali Poljoprivredni fakultet i muzej Georgikon iz Keszthelyja, Sveučilište iz Veszprema, Nacionalni park Balaton i Visoko gospodarsko učilište iz Križevaca. Nalazi projekta pokazali su sličnosti okoliša, tradicionalnih običaja i načina upotrebe zemlje uz obje obale rijeke Mure jer je Međimurje stoljećima bilo pod velikim utjecajem Mađarske čija je kultura ostavila golem utjecaj na jezik, glazbu i običaje.

Miomir Stojnović i Sandra Kantar u radu »Neki socio-ekonomski aspekti uporabe poljoprivrednih strojeva u hrvatskim ruralnim sredinama« raspravljaju o utjecaju razvoja i uporabe poljoprivrednih strojeva na život i međuljudske odnose u hrvatskim ruralnim sredinama.

Ramona Franić i Ornella Kumrić s Agronomskog fakulteta u Zagrebu izložile su rad »Poimanje održivog razvitka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima« u kojemu se raspravlja o približavanju Hrvatske Europskoj uniji te aktivnostima u poljoprivredi koja se treba prilagoditi standardima koji počivaju na načelima održivog razvoja. Zbog toga je provedeno pilot-istraživanje na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG) na području Virovitičko-podravske županije s ciljem da se utvrdi kako poljoprivrednici shvaćaju pojam »održivi razvitak«, koji čimbenici najviše određuju njihovo shvaćanje održivog gospodarstva i u kojem smjeru predviđaju razvitak svojih gospodarstava.

Na temelju rezultata SWOT analize, izrađene na malom uzorku proizvođača po principima interaktivnog strateškog menadžmenta, Siniša Srećec s Visokoga gospodarskog učilišta u

Križevcima u radu »Uporaba alata za primjenu strateškog menadžmenta u interaktivnom i strateškom planiranju proizvodnje hmelja« pokazao je jake i slabe strane hrvatskih proizvođača hmelja.

Treća cjelina, koja je obradila razvojne aspekte, otvorena je radom »Mogućnosti suradnje za razvoj prekograničnog područja« Zsuzsanne Bacsí i Erna Kovacsá s Poljoprivrednog fakulteta Georgikon u Keszthelyju te Kristine Svržnjak s Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima. Oni su istraživali mogućnosti za razvoj graničnog područja Hrvatske i Mađarske kako bi se iskoristile i identificirale posebnosti koje proizlaze iz tog područja. Budući da su područja s obje strane granice geografski slična i već postoji nekoliko primjera prekogranične suradnje, poput bratimljenja gradova i županija, u radu su naglašeni prioriteti ruralnog razvoja prekograničnog područja.

Višnja Bartolović iz Požege je govorila o razvoju turizma središnje Hrvatske. Predmet istraživanja u radu »Razvoj turizma centralne Hrvatske« jest dinamička analiza razvoja turizma središnje Hrvatske u proteklom petogodišnjem razdoblju za područje pet susjednih županija: Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Virovitičko-podravske, Sisačko-moslavačke te Požeško-slavonske.

Kristina Svržnjak i Silvije Jerčinović s Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima u radu »Ambijentalnost i izvornost u funkciji razvoja seoskog turizma« ustanovili su da je na području sjeverozapadne Hrvatske seoski turizam nerazvijen te se tom dopunskom djelatnošću bavi samo nekolicina obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG). Za uspješan razvoj seoskog turizma veoma su bitni elementi poželjnost lokacije i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, kojima se može ocijeniti ambijentalnost i izvornost za buduće bavljenje seoskim turizmom u analiziranoj regiji.

Bojan Radišić i Ivica Čulo iz Požege u radu »Analiza strukture javnih prihoda u županijama kontinentalne Hrvatske« postavili su za predmet istraživanja kvantitativni pregled strukture javnih prihoda u kontinentalnoj Hrvatskoj (Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska i Vukovarsko-srijemska županija) 2005. godine. Svrha i ciljevi istraživanja su determinacija načina i vrsta pribavljanja financijskih sredstava od države, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Anica Hunjet iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u radu »Prepoznaje li hrvatsko tržište rada interdisciplinarnu stručnu studiju?« govorila je o izvođenju interdisciplinarnih stručnih studija koji se izvode na sveučilištima, veleučilištima i visokim školama. Glavni zaključak rasprave jest da izvođenje stručnih studija na veleučilištima upućuje na nužnost regionalizacije visokog obrazovanja radi poticanja razvoja lokalnoga gospodarstva.

Stručno-znanstveni skup naglasio je interdisciplinarni pristup dosadašnjih spoznaja raznih prirodnih, društvenih i humanističkih disciplina o odnosu čovjeka i okoliša te regionalne međunarodne suradnje na prekograničnim prostorima. Nakon izloženih tema razvile su se rasprave s komparativnog i multidisciplinarnog aspekta, koje su dale smjernice za buduće teme koje bi trebale biti logičan nastavak održanog skupa.

Silvije Jerčinović

Ekonomaska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic and Environmental History

Volumen IV. / Broj 4
Zagreb - Samobor 2008.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Sekcija za gospodarsku povijest Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti Zagreb
(moderator: Hrvoje Petrić)

Međunarodni istraživački projekti: »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu« (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - »Hrvatska riječna višegraničja« (voditeljica: doc. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (voditelj: prof. dr. sc. Drago Roksandić)

Urednici / Editors-in-chief:

Mira Kolar-Dimitrijević, Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Nataša Štefanec, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (Zagreb, Hrvatska), Daniel Barić (Le Havre-Pariz, Francuska), Slaven Bertoša (Pula, Hrvatska), Zrinka Blažević (Zagreb, Hrvatska), Tatjana Buklijaš (Cambridge, UK), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb, Hrvatska), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Halil İnalçik (Ankara, Turska), Egidio Ivetić (Padova, Italija), Aleksandar Jakir (Split, Hrvatska), Silvije Jerčinović (Križevci, Hrvatska), Karl Kaser (Graz, Austrija), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb, Hrvatska), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb, Hrvatska), Ivan Mirnik (Zagreb, Hrvatska), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb, Hrvatska), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb, Hrvatska), Marko Šarić (Zagreb, Hrvatska), Nataša Štefanec (Zagreb, Hrvatska), Mladen Tomorad (Zagreb, Hrvatska), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Hrvatska), Zlata Živaković Kerže (Osijek, Hrvatska)

Grafički urednik / Graphic design:

Alojz Zaborac

Prijelom / Layout:

Meridijani, Hrvoje Herceg

Lektura / Language editing:

Aleksandra Slama

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN:

1845-5867

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2008.

Adresa uredništva / Mailing address:

Hrvoje Petrić (urednik)
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: h.petric@inet.hr

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH, Hrvatske gospodarske komore i Koprivničko-križevačke županije

---